

Nr. til Bibliotekar C. Elberling til Udgivelse af et personalhistorisk Arbejde over samtlige Medlemmer af Rigsdagen siden 1848. Lige-
 saa have vi tiltraadt Forslaget om 800 Kr. til Protokollsekretær Sveistrup til at forberede Udgivelsen af et Tillæg til den Samling Forsfatningslove, som for nogle Aar siden blev udarbejdet. Vi have ikke kunnet tiltræde Forslaget under Nr. 372 om 3.000 Kr. til et Værk om Udbildninger til Ophævelse om Kunsten og det kirkelige Liv i Danmark i Middelalderen. Bevillingen var fremme ved 2den Behandling og blev den Gang forkastet. Heller ikke nu har man fundet Anledning til at tiltræde den, saa meget mere som vi ikke endnu have faaet Klarhed over, hvorvidt det Værk om Altertavler, som der tidligere har været givet Bevilling til, er endelig affuttet.

Under Nr. 373 kommer jeg til Spørgsmaalet om Restaurationen af det saakaldte Helligaandsshus i Randers. Dette Helligaandsshus i Randers hører til de ældste Bygninger fra Middelalderen, vi have her i Danmark uden for Kirkerne. Det, der staar tilbage, er den sidste Rest af det gamle Helligaandskloster, og det er opført 1434 under Kong Erik af Bommeren. Klosteret blev nedlagt 1541, og den Fløj deraf, som nu staar tilbage, har siden været brugt til mange forskellige Ting, deriblandt til Latinskole, til Haandværkerforening, til teknisk Skole, til historisk Museum, til Værksteder, til Oplagsplads for Marstrandifere, og jeg ved ikke hvad. Og i Tidens Løb er hele Bygningen bleven omfattet baade indvendig og udvendig i meget høj Grad, saaledes at naar man ser den, som den nu staar, er der ikke stor Stads ved den. Men den er alligevel ikke mere medtagen ved alle disse Forandringer i Tidens Løb, end at det er muligt paa selve Bygningen at se alle de oprindelige Bygningsformer. Man kan med Lethed fjerne hele den Udmuring af Blindingerne, som har fundet Sted, bestemme hver eneste Døraabning, hvert eneste Vindue, som har været i den. Man kan fremdrage alle malede Brydelser, der have været paa Vægge og i Vinduesfordybninger, og i det hele fremstille Bygningen i dens oprindelige Skikkelse uden at behøve at rive den ned, omforme den eller røre ved den egentlige Hovedkonstruktion deri. Bygningen er i Kirkeligheden, naar man saaledes fremdrager dens Ejendommeligheder, et af de mærkeligste Minder, vi have om Datidens Bygningskunst. Naar man, som man har prøvet, borttager den paamurede Stal, kommer man til at se hele det gamle Murværk, som er aldeles fortrinligt. Der er svære Tommer-

konstruktioner, og særlig Tagværket, som skal være det bedst bevarede af alle gotiske Tagkonstruktioner fra Middelalderen, er meget ejendommeligt. Endelig er der i hele den øvre Del af Bygningen — naar jeg siger er, mener jeg altsaa, at saaledes vil det blive, naar den bliver genfremstillet i sin oprindelige Skikkelse — en eneste stor Sal med 3000 Kvadrattod Gulvflade, som gaar gennem 2den Etage, og som har store Vinduer til den ene Side og Blindinger til den anden med mindre, højtstående Vinduesåbninger og dekorerede Vægflader — alt sammen saaledes, som det kan fremdrages, naar man foar den nuværende Stal bort. Det vil kunne give en meget god Forestilling om, hvorledes Klosters store Sygesal i sin Tid har set ud, og vil altsaa ogsaa kunne afgive en god Forsamlingsaal i vore Dage. Fra et historisk og arkitektonisk Synspunkt tror jeg egentlig ikke, der kan være Tvivl om, at man bør bevare denne gamle Bygning og give den en saadan Restauration, at den kan komme til at staa i sin oprindelige Skikkelse. Ganske vist, man kan over for alle saadanne Ting disputere om, hvorvidt det ikke er nok at nøjes med at tage Tegninger og Fotografier af saadanne Bygningers Ejendommeligheder og opbevare dem i et eller andet Arkiv eller Bibliotek, men der er ganske vist meget stor Forskel paa dette og paa at bevare saadan en enkelt Bygning hel, thi man faar derved et ganske andet Indtryk af hele Bygningens Karakter end blot ved at se Tegninger og Udbildninger af den. Det er ogsaa noget, man i stort Omfang har gjort i forskellige Lande. Man behøver blot at tage over til vort Naboland, Sverige, for at se, hvorledes de prøve paa at bevare Bygninger af arkitektonisk Interesse. Her i Danmark have vi meget faa saadanne Bygninger, der er snart ingen tilbage, som der kan være Tale om, og denne er jo een af de faa. Derfor er ogsaa Udvalget, hvor der for Resten var meget delte Meninger om Sagen, til sidst kommet til det Resultat, at man ikke vilde modtætte sig det Forslag, som her er stillet af Ministeriet om at anvende den foreslaede Sum, 46,258 Kr., til Helligaandshusets Restauration. Men Sagen har jo ogsaa en anden Side, og det har den faaet derved, at Spørgsmaalet om Helligaandshusets Bevarelse er blevet et brændende Stridsspørgsmaal i Randers By. Byrådet ejer Bygningen. Det har flere Gange vedtaget at rive Bygningen ned og har i sin Tid faaet Indenrigsministeriets Samtykke dertil. Imidlertid har der fra mange Sider rejst sig en stærk Bevægelse